

مناسب‌سازی شهر بانگاه ویژه به دغدغه‌های بانوان

رئیس کمیسیون بانوان‌وخانواده شورای اسلامی شهر مشهد از برنامه‌ها و ریل‌گذاری‌های شورای ششم برای ارتقای زیست‌پذیری شهر ویژه بانوان می‌گوید

محمد کامران

گفت و گو

تنها بانوی عضو شورای ششم، یکی از همان اعضای است که از بدنه شهرداری به‌صحن شورا آمده است. فاطمه سلیمی حدود بیست سال در رده‌های مختلف شهرداری مشهد خدمت کرده است، از کارشناسی در معاونت فرهنگی و مشاور بانوان معاون فرهنگی شهرداری گرفته تا ریاست بر اداره‌های رفاه و کارکنان و کارگزینی شهرداری. باتوجه‌به همین سابقه هم مهم‌ترین دغدغه نایب‌رئیس کمیسیون برنامه‌وبودجه شورای شهر، معیشت کارمندان شهرداری است و مسائل زنان و مناسب‌سازی شهر برای آن‌ها. تقریباً در هیچ دوره‌ای از شورا به اندازه دوره ششم به موضوع زنان و مناسب‌سازی جزءبه‌جزء شهر برای این گروه که ۱۰درصد جمعیت شهر را به خود اختصاص داده‌اند، توجه نشده بود. تلاش‌های سلیمی در این یک‌سال‌واندی، هم منجر به راه‌اندازی یک کمیسیون تخصصی ویژه بانوان

در شورای شهر مشهد و شش‌هفت شهر دیگر شده است و هم امروز توجه به بانوان و امکاناتی که باید در شهر برای آن‌ها فراهم شود، در شهرداری به موضوعی اساسی تبدیل شده است و باتوجه‌به تأکیدهای مکرر رئیس کمیسیون بانوان و خانواده شورا، همه مدیران شهری قبل از اجرای هر طرحی به مناسب‌سازی و برش بانوان آن فکر می‌کنند. حالا بانوان شهر پس از این یک سال تلاش کمیسیون بانوان و تنها بانوی شورا، صاحب یک ردیف و برش اختصاصی در بودجه سالانه شهرداری شده‌اند. همچنین مقدمات ایجاد هشت پارک تخصصی بانوان اجرایی شده، برنامه و بودجه و ساختار در حوزه زنان سروسامان گرفته وبالاخره رسیدگی به درخواست‌ها و نیازهای بانوان برای مدیران شهری در پروژه‌های شهر جدی شده است. آن‌طور که سلیمی می‌گوید، حرف و صدای بانوان مشهدی این روزها دارد شنیده می‌شود و توجه به مناسب‌سازی شهر برای آن‌ها، از مشهد به دیگر شهرهای کشور صادر شده است.

تلاش در راستای زیست پذیری شهر برای بانوان

زیست پذیری

در این دوره به شکل ویژه‌تری به زنان پرداخته می‌شود و حتی کمیسیونی ویژه برای این قشر راه‌اندازی شده است. توجه به حوزه زنان چه اهمیت و لزومی دارد؟

در حوزه زنان، همواره احتیاج به فکر و برنامه منسجم داریم. در حوزه زن و خانواده نه ساختار درستی داریم، نه بودجه نه حتی برنامه‌ای درست. در این حوزه وقتی برنامه و بودجه و ساختار نداشته باشیم، به تبع آن زیرساخت‌هایی که برای حضور بانوان در شهر لازم است، نیز وجود نخواهد داشت. در دوره جدید مدیریت شهری، گفتمانی راه‌تنها در مشهد که در کل کشور راه انداختیم به نام «تعالی زیست‌پذیری شهر برای بانوان و خانواده»، به این معنا که شهر چطور باید برای زن و خانواده آماده شود. این زیست‌پذیری کردن شهر برای بانوان، قرار است در چه حوزه‌هایی انجام شود؟

در شهر نیاز به توسعه زیرساخت‌ها برای بانوان داریم و شهر از نظر عمرانی و شهرسازی باید آماده باشد. باید ببینیم که ضریب نسبت حمل‌ونقل و عمران بانوان چیست یا ضریب نسبت حوزه شهرسازی با خانواده و زن چگونه است. زمانی که در

برنامه‌ریزی‌ها درست عمل نکنیم، باید در برنامه‌ای جداگانه به آن گروه و مخاطب پرداخته شود. اگر مخاطب در شهر و در همه مسیرهای شهری دیده می‌شد، لازم نبود کمیسیونی ویژه بانوان و خانواده در شورای شهر راه‌اندازی کنیم.

پس مسئله زیرساخت‌ی واحدی با زیست‌پذیر کردن شهر برای بانوان، حل می‌شود؟ حال با ساختار و بودجه‌ای که این قشر در آن دیده نشده است، چه کرده‌اید؟

امروز حوزه و موضوع بانوان در برنامه، ساختار و بودجه شهرداری جدی گرفته و به آن پرداخته می‌شود. امسال برای نخستین‌بار در بودجه شهرداری برش بودجه بانوان ایجاد شد، درحالی که در کشور چنین چیزی وجود ندارد. در برنامه ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۵ شهرداری نیز دو قسمت برای بانوان تعریف شد، یکی، قسمتی ویژه خود بانوان و دیگری، تعالی زیست‌پذیری شهری. به‌منظور ایجاد ساختار مناسب برای این حوزه هم پیگیری هستیم در شهرداری مشهد، اداره کل بانوان راه‌اندازی شود. جدا از شهرداری، در شورا‌های اجتماعی محلات مشهد، زنان برای اولین‌بار صاحب کرسی شدند و یک نماینده خانم از هر محله به آن‌ها اضافه شد.

برنامه‌ریزی شهری برای ایجاد ۸بوستان ویژه بانوان در شهر

بوستان‌های بانوان

برای ساخت بوستان‌های ویژه بانوان آیا شهرداری در این زمینه کار را به نقطه مطلوبی رسانده است؟

کار طراحی دو سایت جدید ویژه بانوان در کوهسنگی و بوستان بسیج، تمام شده است و به‌زودی اجرا می‌شود. فضایی ویژه بانوان در بوستان پردیس میدان شهیدفهمیده، توسعه داده شد. اما متأسفانه پارک ریحانه که از قبل ساخته شده، در این چند سال تخریب شده است. به نظر من باید زمانی را برای بازدید شهرداران مناطق ومسئولان از فضاهای ویژه بانوان اختصاص دهند تا آن‌ها بفهمند

برنامه‌ریزی برای تأمین نیاز های بانوان در شهر

زیرساخت

باتوجه‌به کمبودهای متعدد این حوزه و اختیاراتی که دارید، در تأمین نیازهای زیرساختی بانوان چه ریل‌گذاری انجام داده‌اید؟

شورای شهر و کمیسیون ویژه بانوان به سه بخش نرم‌افزار، سخت‌افزار و موضوعی هم ورود کرده است. سخت‌افزار همین ما جرای توسعه زیرساخت‌های مناسب بانوان در شهر است. در زمینه فضاهای ورزشی برای بانوان واقعا کمبود داریم و باید در پارک‌های ویژه بانوان این نیاز دیده و برطرف شود. موضوع دیگر در ما جرای سخت‌افزار، کاری بود که برای خانواده زندانیان انجام دادیم. در دیدارهایی که با خانواده آن‌ها داشتیم، می‌گفتند بعد از آزادی به این دلیل که شغلی برایشان پیدا نمی‌شود، دوباره به کار خلاف برمی‌گردند. پیگیری کردیم و یک بازار ویژه این خانواده‌ها راه‌اندازی شد که حالا، هم خانم‌ها آنجا کار می‌کنند و هم آقایان. راه‌اندازی اتاق‌های مادر و کودک، کار دیگری است که در حوزه زیرساخت داریم انجام می‌دهیم و پیگیری هستیم که این اتاق‌ها در بوستان‌ها و سایر فضاهای

مطالبات قانونی شهر باید وصول شود

درآمدزایی در شهر

انتظارا بودجه‌ای و مالی شورای شهر از شهرداری چیست؟ باتوجه‌به تصویب قانون جامع درآمد‌های پایدار، چه نگاهی در حوزه درآمد، باید در شهرداری مشهد حاکم باشد؟

شورای شهر در لایحه بودجه، شهرداری را ملزم کرد که سراغ منابع دیگر درآمدی برود، فقط در یک حوزه، چیزی نزدیک به ۲۲هزار میلیارد ریال از دولت مطالبه داریم که باید وصول شود. از نقل‌وانتقالات طبق قانون جامع درآمد پایدار، به شهرداری باید مبلغی داده شود که چون آیین‌نامه آن هنوز تنظیم نشده است، نمی‌توانیم اقدامی انجام دهیم و شهرداری باید پیگیری تصویب آن باشد. سهم تهران از مالیات بر ارزش‌افزوده، ۸هزار میلیارد است و سهم مشهد فقط حدود ۱۵۰۰میلیارد، چرا به این شهر با ۳۰میلیون زائر باید سهم کمتری اختصاص یابد؟ انتظار شورای شهر از شهرداری، این است که مطالبات قانونی شهر را وصول کند. اگر ساختار وصول مطالبات شهرداری به اندازه سیستم شهرسازی آن قوی باشد، به‌راحتی حق مردم و درآمد شهر

لزوم درک نیاز های بانوان در ارکان مدیریتی شهر و استان

دوچرخه‌های اشتراکی را در پارک‌های بانوان افزایش دادیم، همچنین استفاده از دوچرخه‌های باید و برای خانم‌ها در پارک‌ها رایگان شد و درحال توسعه است.

تا رسیدن به وضع مطلوب در این حوزه، چقدر فاصله داریم؟

درحوزه زیرساخت با وضعیت مطلوب هنوز فاصله داریم. باید ردیف ویژه‌ای برای توسعه زیرساخت‌های ورزشی بانوان در کشور درنظر گرفته شود و این درخواست را من در جلسه با کمیسیون عمران مجلس مطرح کردم. متأسفانه حرف ما در حوزه زنان، درست شنیده نمی‌شود و باید هم جامعه مردان و هم جامعه زنان را از نگاه خودمان، آگاه و مطالبه‌مان را درست مطرح کنیم. هنوز خیلی‌ها ضرورت بسیاری از مسائل مربوط به بانوان را درک نمی‌کنند، برای مثال پارک بانوان باید یک پارک تخصصی ورزشی باشد و متناسب با نیاز آن‌ها ساخته شود. اگر فقط قرار باشد فضای جداکننده‌ای باشد، لزومی ندارد این بستر شکل بگیرد.

مطالبه شده است. درحال طراحی چارتی برای ایجاد ساختاری رسمی در دل شهرداری‌ها ویژه بانوان هستیم تا در کل کشور ساختارسازی شود. غیر از این‌ها، همه طرح‌ها و کارهایی را که در مشهد برای بانوان انجام می‌شود، با دیگر شهرها به‌اشتراک می‌گذاریم. الان در بسیاری از شهرها، کمیسیون یا کمیته بانوان در شورا‌های شهر راه‌اندازی شده است.

به نظر شما، بانوان مشهدی چگونه باید صدای مطالبه‌شان را به گوش جامعه و مدیران برسانند؟ مسائل حوزه زنان را نباید فقط از زنان مطالبه کنیم، بلکه باید جامعه را به خط نگاه خودمان برسانیم. مدیریت شهری باید پاسخگوی نیازهای بانوان در شهر باشد و اتفاقاً مدیران مرد شهرداری باید به افق نگاه بانوان برسند، برای مثال ماجرای خرید میدل باس در مشهد مطالبه‌ای بود که بانوان مشهدی مطرح کردند و به ثمر نشست، تعالی زیست‌پذیری شهر یعنی همین. در موضوع دوچرخه‌سواری بانوان هم مطالبه خانم‌های مشهد را خیلی زود پاسخ دادیم و در گام نخست، تعداد

خانم سلیمی! همان‌طور که توضیح دادید، برای امور مربوط به بانوان برنامه داریم. به‌دنبال ساختارسازی هم هستیم. بودجه‌ای که امسال برای این کار کنار گذاشته‌اید، چقدر است؟

رقمی که در بودجه مشهد تعریف شد، از تهران بیشتر است. اعتبار ما ۸۰میلیارد تا ۱۰۰میلیارد تومان است، ولی تهرانی‌ها فقط ۲۰میلیارد اعتبار تخصیص دادند. باید بگویم که این اعداد، اصلاً توجیه‌پذیر نیست. البته در مشهد خیلی از بودجه‌های مربوط به مسئله بانوان در دل معاونت‌ها و سازمان‌های شهرداری تعریف می‌شود و نیازی به ایجاد یک اعتبار خاص نیست.

تجربه‌هایی را که در این مدت دهم‌ها از ایجاد کمیسیون بانوان به‌دست آوردید، با دیگر شهرهای کشور نیز به اشتراک گذاشته‌اید؟

سعی کردیم این کار را در کشور نشر دهیم. در جلسات مختلفی که با بانوان عضو شورا‌های شهرهای دیگر برگزار کردیم، دغدغه‌های حوزه بانوان را مطرح کردم و حالا همان‌ها تبدیل به

حمایت از بانوان

آیا زنان آسیب‌دیده نیز جایی در برنامه‌های حمایتی شما دارند؟

مدیریت شهری برای بانوان آسیب‌پذیری که از کمپ ماده ۱۶ ترخیص شده و اعتیاد را ترک کرده‌اند، برنامه خاصی اجرا کرده است. تعدادی از این بانوان در خانه سبز شهرداری شغلی همچون انگشت‌سازی، آرایشگری و خیاطی یاد می‌گیرند و با فراگرفتن این هنر‌ها وارد جامعه می‌شوند. علاوه‌بر آموزش شغل، مشاوره خانواده هم دریافت می‌کنند. با صنف طلا و نقره هماهنگ شده است که از این بانوان استفاده و به چرخه، متصلشان کنند.

زنان در جهان شهر

برگزاری همایش بین‌المللی زنان تأثیرگذار در مشهد، مصوبه‌ای بود که چندی قبل در شورای شهر تصویب شد. چه نیازی به برگزاری چنین همایشی است؟

می‌خواهیم بین‌المللی هم به موضوع زنان نگاه کنیم. قبل از برگزاری این همایش، پیگیر حق مشورتی سازمان ملل بودیم. زنان فعال مشهد و تشکل‌های بانوان شهر باید این حق مشورتی را داشته باشند. صدای ما باید در عرصه بین‌المللی به گوش همه برسد. درکنار این پیگیری برگزاری رویداد بین‌المللی «زنان شاخص و تأثیرگذار در شورا» تصویب و قرار شد در ذیل این رویداد، دبیرخانه دائمی اتحادیه همکاری‌های بین‌المللی زنان

پروژه‌های شهری

نگاه شورا به پروژه‌های شهری چیست؟ آیا برنامه‌ای برای تعریف پروژه‌های گره‌گشا در شهر وجود دارد؟

شهرداری باید پروژه تعریف و آغاز کند، چون هزینه تمام‌شده پروژه‌ها در سال‌های آینده خیلی بیشتر می‌شود و اگر امروز شهرداری وام بگیرد یا از مسیرهای دیگر تأمین مالی، اعتبار پروژه‌ها را تأمین و آن‌ها را اجرا کند، هزینه تمام‌شده‌اش بی‌شک کمتر از سال‌آینده خواهد بود. نظر شورای شهر این است که شهرداری حتی اگر مقروض شود و پروژه شروع کند، به نفع شهر و مدیریت شهری است، با این حال

حمایت با هدف توانمندسازی بانوان آسیب‌دیده

از حمایت‌هایی که لازم دارند، برخوردار شوند. یکی از نیازهای مهم بانوان مشهدی به‌ویژه در حاشیه شهر، داشتن یک فضای خاص برای عرضه محصولات خانگی خود است. راهی برای پاسخ به این نیاز پیدا کرده‌اید؟

خیلی از بانوان جامعه درخواست کردند که فضایی برای کارآفرینی و کسب وکارهای خرد خانگی ایجاد کنیم تا بتوانند در آنجا کارشان را تولید و عرضه کنند. مراکز رویش ویژه بانوان سرپرست خانوار است که در آنجا با خیال راحت به امورشان می‌پردازند و کارآفرینی می‌کنند و بازخوردهای مثبت از رویش نوین به قدری زیاد بوده است که تا آخر سال چند مرکز دیگر نیز در نقاط مختلف شهر تأسیس خواهد شد.

باید گفتمان زنان تمدن ساز مشهدی به دنیا نشان داده شود

همه برنامه‌هایتان برای زنان، کاری در این زمینه نیز انجام بدهید؟ تا قبل از این دوره برای معرفی بانوان شاخص مشهدی، تقریباً در شهرداری کاری نشده بود. برای نخستین‌بار نام ۴۸بانوی شهید مشهدی روی کوچه‌ها و خیابان‌ها گذاشته شد و در روز وفات حضرت ام‌البنین (ع) تصویر مادران شهید در شهر اکران شد. ما زنان بسیار توانمندی در شهر داریم و درخواستمان این است که زنان موفق مشهدی در عرصه‌های مختلف رسانه‌های شهرداری معرفی شوند. یکی از برنامه‌های ویژه‌مان، این است که مستند زنان موفق مشهدی ساخته و پخش شود. این زنان می‌توانند برای دختران ما الگو باشند.

زنان در جهان شهر

تأثیرگذار در مشهد راه‌اندازی شود. این مصوبه البته هنوز تأیید نشده است. نگاه این است که در حوزه بین‌الملل زنان مؤثر جهان، فعالیت بانوان مؤثر مشهدی دیده شود. ایران در حوزه بانوان و خانواده، گفتمان دارد و باید آن را به بقیه دنیا معرفی کنیم و مثال‌های زیادی برای این گفتمان در مشهد داریم، از گوهرشاد گرفته تا زنان نوغان که با بخشیدن مهریه‌شان، اقدامی سیاسی و اجتماعی برای تشییع پیکر امام‌رضا (ع) انجام دادند. زنان مشهدی تمدن‌ساز هستند. زنان ایرانی، سلمان‌پرور هستند و این نگاه باید به دنیا نشان داده شود.

مشهد کم بانوی شاخص ندارد، اما هیچ‌وقت این زنان به مردم مشهد معرفی نشده‌اند. قصد ندارید درکنار

۳درخواست شورا برای اجرای پروژه‌های شهری

آغاز و پایش هم معلوم باشد. درخواست دوم ما از شهرداری تعامل با دستگاه‌های مختلف است، چون این پروژه‌ها قرار است در شهر اجرا شود و باید شهرداری با دیگر سازمان‌ها تعامل داشته باشد تا بتواند مسیر خودش را باز کند. علاوه‌بر این‌ها، پروژه‌ها را قرار است بدنه ۳هزارنفره کارشناسی شهرداری و ۲۶هزارنفره کارگري اجرا کنند و شهرداری باید این نیروها را با خودش همراه کند، چون قرار است این جمعیت به ۳میلیون جمعیت مشهد خدمت‌رسانی کنند و این توجه به بدنه شهرداری، سومین درخواست مهم شورا از شهرداری است.

سه درخواست قطعی از شهرداری داریم، اول از همه، ایجاد کلان‌پروژه‌هاست. تقریباً همه پروژه‌های بزرگ دوره‌های قبل مدیریت شهری در سال آخر، آغاز و اجرا شده است. اما حرف و خواست ما این است که شهرداری ترکیبی از پروژه‌های زیربنایی برای بیست سال آینده مشهد و پروژه‌های روبنایی، برای اینکه مردم کار عمرانی شهرداری را لمس کنند، انجام باشد. درخواست شورا از شهرداری این است که کلان‌پروژه‌های دوره ششم را مشخص کند و از طرف دیگر با سیاست‌های شورا و شهرداری همخوانی داشته باشد. در بودجه، اعتبارش را پیش‌بینی شود و براساس کنترل پروژه، زمان